

43

W nurcie życia

Czcij ojca swego i matkę swoją

Godność matki i ojca

Na czym polega różnica między czcią i szacunkiem? Obowiązek czci wobec rodziców ma charakter religijny, nie tylko moralny. Cześć dotyczy bowiem sfery sakralnej, świętości, szacunek zaś stanowi oczywistą odpowiedź na uznaną wartość dostrzeżoną w człowieku. Szanujemy oddanego lekarza, wybitnego fachowca, ofiarną matkę, mądrego nauczyciela, ale tytuł czcigodnego przyznajemy tylko niewielu wyjątkowym ludziom. Należą do nich przede wszystkim rodzice – jako ci, którzy związali się ze świętą tajemnicą życia. Fakt urodzenia dziecka to nie tylko wydarzenie biologiczne, ale nade wszystko posiadające wymiar świętości. Mieć cześć dla rodziców znaczy zatem umieć zawsze widzieć w nich tych, poprzez których otrzymaliśmy święty dar życia. To nieważne, że w naszych oczach mogą się wydawać niegodni takiego stosunku. Godność rodzicielska nie zależy od naszego uznania, posiada ją każdy ojciec i każda matka – i każdego z nich przerasta. Oni sami nie są świętością, lecz świętość dotknęła nas właśnie przez nich. Oni sami nie są życiem, lecz życie poprzez nich stało się naszym udziałem.

na podstawie: o. Jan A. Kłoczowski OP, *Dekalog*

Czcij swego ojca i swoją matkę, jak ci nakazał Pan, Bóg twój, abyś długo żył i aby ci się dobrze powodziło na ziemi, którą ci daje Pan, Bóg twój.

Księga Powtórzonego Prawa 5, 16

To jest moje przykazanie, abyście się wzajemnie miłowali, tak jak Ja was umiłowalem.

Ewangelia według św. Jana 15,12

Dzieci, bądźcie posłuszne rodzicom we wszystkim, bo to jest miłe w Panu. Ojcowie, nie rozdrażniajcie waszych dzieci, aby nie traciły ducha.

List do Kolosan 3, 20-21

Jeśli kto przychodzi do Mnie, a nie ma w nienawiści swego ojca i matki, żony i dzieci, braci i sióstr, nadto i siebie samego, nie może być moim uczniem.

Ewangelia według św. Łukasza 14, 26.

Tora o rodzicach

Rodzina u starożytnych Izraelitów była wspólnotą opartą na więzach krwi i siedliskiem życia, które należy do Boga. Młode małżeństwa żyły ze starszymi, powiązane w szczyty i rody. Rodzice byli dla synów i córek przedstawicielami Boga, a także Jego współpracownikami w przekazywaniu życia. Posiadali oni liczne prawa i władzę nad dziećmi, ale także mieli wobec nich obowiązki. Mieli je wychować, przekazać im wiarę w jedyne Boga i nauczyć wypełniania Jego przykazań. W Torze jednak to nie powinności rodziców zostały wyraźnie określone, lecz obowiązki dzieci wobec rodziców. O tych obowiązkach mówi przykazanie czwarte, które nakazuje postawę czci wobec ojca i matki.

Tora

na podstawie: o. Józef Paściak OP, *Dziesięć słów Boga*

Błogosławiona nienawiść

Pan Jezus zachęcał do nienawiści wobec najbliższych, wobec rodziców? To się nie mieści w głowie! Przecież sam poddał się czwartemu przykazaniu, gdy przyjął człowieczeństwo. Niejeden raz przypominał o obowiązkach wobec rodziców, np. ostro upominał faryzeuszów, że pod pozorem ofiary na cele religijne pozbawiają starych rodziców należnego im wsparcia. Zresztą nie tylko Ewangelie, ale całe Pismo Święte zgodnie podkreśla znaczenie przykazania „Czcij ojca i matkę”. Co wobec tego znaczą słowa, że trzeba nienawidzić ojca i matkę?

Mieć w nienawiści siebie samego znaczy mieć w nienawiści i chcieć usunąć z siebie to wszystko, co jest we mnie niezgodne z Bogiem; to wszystko, co sprawia, że ani samego siebie prawdziwie nie kocham, ani nie umiem jeszcze kochać w pełni prawdziwie swoich najbliższych. Analogicznie, mieć w nienawiści ojca i matkę, męża i żonę, syna i córkę, w ustach Jezusa znaczy: staraj się najbliższe ci osoby kochać w taki sposób, żeby to was wszystkich przybliżyło do Boga. Kochać ich tak, żeby nie ► **aprobować** ich grzechu, nie świadczyć fałszywie na ich korzyść, nie szukać ich dobra, jeżeli wiąże się to z cudzą krzywdą. Ta błogosławiona nienawiść ma nas chronić przed zaślepiającą mocą miłości.

na podstawie: o. Jacek Salij OP, *Nienawidzić ojca i matkę?*, „W drodze”, nr 2(450) 2011

Dziedzictwo

Dzieje ludzkości przebiegają przez rodzinę. Człowiek wchodzi w nią przez narodzenie, ażeby w odpowiednim momencie „opuścić” to pierwsze środowisko życia i miłości i przejść ku nowemu. „Opuszczając ojca i matkę”, każdy i każda z was równocześnie poniekąd zabiera ich w sobie, przejmuje wielorakie dziedzictwo, które w nich i w rodzinie ma swój bezpośredni początek i źródło. To dziedzictwo łączy go trwale z tymi, którzy mu je przekazali i którym tyle zawdzięcza. Chodzi tu o dziedzictwo bycia człowiekiem w konkretnej sytuacji osobistej i społecznej. Jeszcze ważniejsze jest dziedzictwo kultury. Poprzez wychowanie rodzinne uczestniczycie w określonej kulturze i w dziejach waszego narodu. Poprzez rodzinę waszym wychowawcą jest naród, z którym jesteście związani jednością kultury, języka i historii. To dziedzictwo stanowi zarazem wezwanie. Otrzymując wiarę i dziedzicząc wartości, zostajecie duchowo obdarowani. Nie możecie wobec tego dziedzictwa zachować postawy biernej czy wręcz marnotrawnej. Musicie uczynić wszystko, na co was stać, aby je przejąć, potwierdzić, utrzymać i pomnożyć.

na podstawie: bł. Jan Paweł II, List do młodych *Parati semper*

PYTANIA I ZADANIA

1. Na podstawie tekstu *Tora o rodzicach* porównaj przeciętną współczesną polską rodzinę z rodziną starożytnych Izraelitów. Co się zmieniło?
2. Jesteś osobą, która ma wspaniałych rodziców. Co odpowiedziałbyś – w świetle fragmentów Pisma Świętego i tekstu *Godność matki i ojca* – na głosy swoich rówieśników zamieszczone na forum internetowym? Zredaguj odpowiedź na wybrany wpis. Odwołaj się w niej do czwartego przykazania.

Pomóżcie mi. Mój tata nie pracuje i jest alkoholikiem. Nie wiem, co robić. Są dni, kiedy nie pije, ale jak już zacznie, to przez tydzień albo dwa :(. Mam dość tych wiecznych awantur, bicia i biedy. Nie mogę zaprosić kumpli do domu, bo się wstydzę tego bajzlu. Matka choruje, a sama nas utrzymuje. Nie wiem, jak jej pomóc. Mam dopiero 15 lat. Czasami myślę, że albo zwariuję, albo się zabiję... Czuję się bezradny i samotny. Nienawidzę ojca! **Amot**

A moi rodzice są tacy normalni i przeciętni, że aż strach. Ojciec dużo pracuje i mało jest w domu. Chyba mnie słabo zna. Nie pozwala mi prawie na nic. I nigdy się nie śmieje. Z mamą też nie da się o niczym pogadać. Wciąż tylko plotkuje z sąsiadkami albo ogląda głupie seriale. Czasem się jej wstydzę. Ubiera się od rzeczy, za grosz gustu. Nie wiem, czy ich kocham. Chciałabym, żeby byli inni. **Karolina**

3. Podaj przykłady sytuacji, które mogą być ilustracją tego, o czym mówi tekst *Błogosławiona nienawiść*.
4. Zbuduj drzewo genealogiczne swojej rodziny. Co wiesz o bliskich, których na nim ująłeś?

ZADANIE DODATKOWE

Na podstawie informacji uzyskanych od rodziców i krewnych bądź na podstawie dokumentów z archiwum rodzinnego (np. metryki urodzeń lub chrztu, zaproszenia na ślub, świadectwa zgonów, listy) opracuj historię swojej rodziny.

Uwzględnij w niej udział swoich przodków w wydarzeniach historycznych, zaangażowanie w życie lokalnych społeczności i Kościoła, funkcje społeczne i zawodowe, a także wasze rodzinne tradycje i zwyczaje.

Jak sądzisz?

Czy przeszłość twojej rodziny, narodu i Kościoła wpływa na twoją przyszłość?

Refleksja i modlitwa

Kim są dla mnie moi rodzice? Czy okazują im szacunek i miłość? W jaki sposób wyrażam im swoją wdzięczność za dar życia, miłość i wychowanie?

Boże Ojcze, dziękuję ci za moich rodziców. Błogosław im, czuвай nad nimi i wspieraj swoją łaską. Pomnóż ich wiarę, podtrzymuj zaufanie Tobie i wzajemną miłość. Dodaj im siłę, żeby codziennie mogli służyć naszej rodzinie. A mnie pomóż kochać ich, rozumieć i przebaczać im. Amen.

Jeśli chcesz...

Rodzinne rytuały i zwyczaje wzmacniają rodzinne więzy i nadają rodzinie specyficzny, niepowtarzalny charakter. Opisz w zeszycie *Mysli* rytuały twojej rodziny. Staraj się je kultywować i wprowadzać nowe. Jak najczęściej módl się za swoich rodziców, oni tego potrzebują.

SŁOWNIK

- **aprobować** – uznawać coś za dobre, pochwalać, przyzwalać, zgadzać się na coś
- **absolutny** – niepodważalny, bezwzględny, nie nasuwający żadnych zastrzeżeń, nieograniczony

Masz wiadomość!

- Czwarte przykazanie nakazuje czcić i szanować rodziców, wychowawców, nauczycieli, przełożonych i wszystkich tych, którym Bóg udzielił władzy dla wspólnego dobra (por. Kompendium KKK 455).
- Dzieci powinny okazywać swoim rodzicom szacunek, wdzięczności i posłuszeństwo, gdyż dzięki nim otrzymali życie. Dorosłe dzieci winny wspierać moralnie i materialnie rodziców w potrzebie, chorobie i starości (por. Kompendium KKK 459).
- Rodzice, którym Bóg powierzył dzieci, mają je kochać i szanować. Są odpowiedzialni za ich wychowanie i przekazanie im wiary chrześcijańskiej.
- Więzy rodzinne nie mają charakteru ► **absolutnego**. Ważniejsza od nich jest relacja z Bogiem. Pierwszym zadaniem chrześcijanina jest pójście za Jezusem drogą osobistego powołania: w małżeństwie, w życiu samotnym, konsekrowanym bądź zakonnym albo w kapłaństwie służebnym (por. Kompendium KKK 462).
- Ojczyzna jest jakby „większą rodziną”. Chrześcijanie winni ją kochać, bronić w razie konieczności i służyć jej. Mają też obowiązek podporządkowywać się przepisom państwowym, o ile nie godzą one w prawo Boże (por. YOUCAT 376, 377).